

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม
 อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
 Governance-Based Work Management of Klong Sam Subdistrict
 Administrative Organization, Klong Luang District,
 Pathum Thani Province

อมรรัตน์ พงศ์โสภิ*
 Amornrat Pongsopiee

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 398 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test for independent Samples) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่แตกต่างกัน ส่วนอายุ มีระดับความคิดเห็น ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

คำสำคัญ : การบริหารงาน / หลักธรรมาภิบาล

Abstract

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 Student-Master of Public Administration Program, Rajapruk University

The research aimed to investigate and compare the level of people's opinions on corporate governance-based work management of Klong Sam Subdistrict Administrative Organization, Klong Luang District, Pathum Thani Province. The sample used in the research included 398 people of over 18 years of age. The tool used for the research was questionnaire. The statistics used for the analysis included percentage, frequency, average, standard deviation, t-test for independent samples and One way ANOVA.

The research findings revealed that the corporate governance-based work management of Klong Sam Subdistrict Administrative Organization, Klong Luang District, Pathum Thani Province overall had the average of fair. The consideration of each dimension revealed that the average of all dimensions was fair. The study was divided into six dimensions namely law, morality, transparency, participation, responsibility and cost effectiveness. The study of the comparison of the level of opinions on corporate governance-based work management of Klong Sam Subdistrict Administrative Organization, Klong Luang District, Pathum Thani Province divided by personal status, revealed the following findings. There was no different opinion according to gender, education level and profession. According to age, there were different opinions on corporate governance-based work management of Klong Sam Subdistrict Administrative Organization, Klong Luang District, Pathum Thani Province.

Keywords: Work management / Corporate governance

บทนำ

ธรรมาภิบาลเป็นหลักปกครองบ้านเมืองที่เป็นไปตามวิถีทางธรรมาธิปไตย เป็นการปกครองที่เป็นธรรม มีกฎเกณฑ์ในการบำรุงรักษาบ้านเมืองและสังคมให้มีการพัฒนาครอบคลุมทุกภาคส่วน และเป็นหลักการสำคัญของการปกครองท้องถิ่นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารที่มุ่งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ให้อยู่บนพื้นฐานความยุติธรรมและคุณธรรม และความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 มาตรา 282 กำหนดไว้ว่าในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการกำหนดมาตรฐานกลาง เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกไปปฏิบัติได้เอง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างในระดับของการพัฒนาและประสิทธิภาพในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบ โดยไม่กระทบต่อความสามารถในการตัดสินใจดำเนินงานตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งจัดให้มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานโดยประชาชนเป็นหลัก

องค์การบริหารส่วนตำบลมีชื่ออย่างเป็นทางการว่า อบต. มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 โดยยกฐานะจากสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาท) เป็นองค์กรปกครองส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่เป็นของตนเอง มีทรัพยากร และปัจจัยในการบริหารเป็นของตนเองตลอดจนมีความเป็นอิสระ ในการบริหารกิจการทั้งหลายทั้งปวง ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2552 มีจำนวนทั้งสิ้น 5,509 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2555: 1)

เนื่องจากการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นอิสระในตนเอง แม้จะอยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ก็ยังมีการตรวจพบการทุจริตคอร์รัปชัน เกิดปัญหาการร้องเรียนตามมาทำให้การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขาดประสิทธิภาพ ส่งผลให้การพัฒนาท้องถิ่นไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน การทุจริตคอร์รัปชันแพร่กระจายลงสู่สังคมในวงกว้าง และสิ่งที่ตามมาคือ ความแตกแยก ขาดความรักใคร่สามัคคีปรองดองของคนในสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อความสุขของประชาชน และความมั่นคงของประเทศชาติ เป็นเหตุให้การปกครองส่วนท้องถิ่นหย่อนประสิทธิภาพ ในการบริหารไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าได้ตามเป้าหมายของการกระจายอำนาจ ส่งผลให้การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นไม่ตรงตามเจตนารมณ์ อีกทั้งยังมีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ความไม่โปร่งใส ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้ผ่านการร้องเรียน หรือไม่ได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานตรวจสอบที่เกี่ยวข้องยังมีอีกมากมาย ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ ที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ด้วยเหตุดังกล่าวภาครัฐจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปฏิรูประบบการบริหารราชการเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สิ่งที่สำคัญทุกฝ่ายในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ว่าจะเป็นฝ่ายสภาฝ่ายบริหาร ฝ่ายประจำ ควรมีการปรับกลยุทธ์ ทักษะคน วิถีคิด วิถีการทำงาน การบริหารจัดการ ตลอดจนยึดหลักกฎหมายในการปฏิบัติงาน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติงาน เข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่มีต่อ ส่วนรวม สร้างจิตสำนึกในตนเอง มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน มุ่งให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน สร้างความสุขให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน มุ่งการกระจายอำนาจให้ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อให้ตรงตามเป้าหมายและเจตนารมณ์ของการพัฒนาท้องถิ่น

ปัจจุบันเรื่องของหลักธรรมาภิบาลซึ่งเป็นหลักของการบริหารจัดการที่ดี จึงเป็นสิ่งสำคัญอันจะเป็นรากฐานในการลดทุจริตคอร์รัปชันที่กำลังแผ่ขยายสู่สังคม และยังเป็นรากฐานของการพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมประชาธิปไตยในอนาคต เพราะประชาธิปไตยต้องเริ่มที่ชุมชนและประชาชนในชุมชน รัฐบาลจึงมีนโยบายให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีการพัฒนาด้านหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถปฏิบัติภารกิจต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน โดยส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวกันของประชาชน การลดทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ถูกต้องตามระเบียบ เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดประชาชนจึงมีส่วนสำคัญที่สุดที่จะ

ผลักดันให้การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ ลดช่องว่างในการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี (สมาน แก้ววงษ์, 2557: 1)

พื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นเขตปริมณฑลที่มีความสำคัญทั้งด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการคมนาคมที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จากการเกษตรกรรม ไปใช้เป็นพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัย การพาณิชย์ กรรม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงทำให้เกิดปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ตามมา เช่น การให้บริการสาธารณะที่ไม่เพียงพอ ปัญหาการจราจร ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการเกิดอุทกภัยต่าง ๆ เป็นต้น

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เพื่อนำผลการศึกษาลหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิรูประบบราชการไปสู่การเป็นราชการยุคใหม่ที่มีลักษณะของธรรมาภิบาลเป็นรากฐานในการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 398 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) และแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Type) มี 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย

เลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการบรรยายลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

2. สถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ ค่า t-test และ F-test โดย t-test ใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ตัวแปรเพศ ส่วนสถิติ F-test ใช้ในการทดสอบ คือ ตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ กรณีที่ทดสอบแล้วพบว่ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่มของค่าเฉลี่ยจะนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักความโปร่งใส เมื่อแยกพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อในแต่ละด้าน สรุปผลได้ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี หลักนิติธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข่าวสารทางราชการ ข้อบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ กฎระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถปฏิบัติตามได้อย่างง่าย องค์การบริหารส่วนตำบลมีการปรับปรุงข้อบังคับ และข้อบัญญัติ ระเบียบ ให้มีความทันสมัยการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและข้อบัญญัติ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสอดคล้องกับสถานการณ์ของท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การออกกฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

2. หลักคุณธรรม ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี หลักคุณธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้บริการด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้ม แจ่มใส บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม กระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้น บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล บริหารงานโดยยึดหลักผลประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

3. หลักความโปร่งใส ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี หลักความโปร่งใส พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการปรับกลไกการบริหาร และการทำงานโดยมุ่งเน้นความ

โปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบอย่างตรงไปตรงมา องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินงานให้ทุกขั้นตอน องค์การบริหารส่วนตำบลบริหาร งานโดยมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลมีช่องทางการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงาน เช่น มีตู้รับฟังความคิดเห็น การแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อโซเชียล

4. หลักการมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี หลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อประชาชน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล

5. หลักความรับผิดชอบ ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี หลักความรับผิดชอบพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความตระหนักในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลจัดกิจกรรมนอกสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง องค์การบริหารส่วนตำบลได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดบริการสาธารณะให้ประชาชนอย่างทั่วถึง องค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนโดยเร่งด่วนเมื่อประชาชนขอความช่วยเหลือ

6. หลักความคุ้มค่า ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี หลักความคุ้มค่า พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้าง ได้อย่างประหยัดและคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลงานที่ประชาชนได้รับ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้ทรัพยากร/งบประมาณโดยมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การดำเนินการตามโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลคำนึงถึงความจำเป็นความเดือดร้อนของประชาชนเป็นอันดับแรก โครงการก่อสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมีอายุการใช้งานที่เหมาะสมกับสภาพการใช้งาน โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

7. การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

7.1 เพศ จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ

บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยรวมไม่แตกต่างกัน

7.2 อายุ จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานีแตกต่างกัน เมื่อทดสอบรายด้าน พบว่า หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ มีความแตกต่างกัน ดังนี้ หลักความโปร่งใส พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ อายุ 18-28 ปี แตกต่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ อายุ 29-39 ปี

7.3 ระดับการศึกษา จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน

7.4 อาชีพ จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานีไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี แม้จะมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นกรอบในการบริหารจัดการ ตลอดจนได้นำเอาแนวทางการปฏิบัติมาชี้แจงแนะนำแนวทางการดำเนินงานตามกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่ได้มีความเข้าใจตรงกันในการบริหารงานและให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรมโปร่งใสและตรวจสอบได้ แต่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อาจยังขาดการกำกับดูแลอย่างเข้มงวดให้บุคลากรปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลเท่าที่ควร ซึ่งระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาภา ต้นบุญ (2557) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลมิตรภาพ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลมิตรภาพ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ จีรวัฒน์ หวังสวัสดิ์ (2558) ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยขอนำมาอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

1. หลักนิติธรรม พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน

ตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี หลักนิติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนเห็นว่าการออกกฎหมาย ข้อบัญญัติ ระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ชัดเจน และการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของทางราชการยังไม่ทั่วถึง การออกกฎข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่ตรงตามความต้องการของประชาชนเท่าที่ควรนัก จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาภา ต้นบุญ (2557) ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลมิตรภาพ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลมิตรภาพ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ หลักความร่วมมือร่วม รองลงมา คือ หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม

2. หลักคุณธรรม พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี หลักคุณธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามยังขาดจิตสำนึกในการให้บริการประชาชน บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังต้องปรับปรุงบุคลิกภาพให้ดูยิ้มแย้มแจ่มใส และเอาใจใส่การให้บริการแก่ประชาชน และความมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรมงคล พันธุ์พาณิชย์ (2553) ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลิ้นฟ้า อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลิ้นฟ้า อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความร่วมมือร่วม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า

3. หลักความโปร่งใส พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี หลักความโปร่งใส ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ยังขาดการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และควรปรับกลไกในการทำงาน โดยเน้นความโปร่งใสมากขึ้น ดังนั้นควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างชัดเจนมากขึ้น จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิรมย์ จานนอก (2553) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกระเบื้อง อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกระเบื้อง ทั้ง 6 หลัก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

4. หลักการมีส่วนร่วม พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี หลักการมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม พบปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี ประชาชนมักไม่เข้าร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นโดยเห็นว่าเป็นเรื่องไกลตัว ไม่ให้ความสำคัญ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม จึงมี

แนวทางโดยการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ จากทางองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามอย่างสม่ำเสมอ จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรวัฒน์ หวังสวัสดิ์ (2558) ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเหมือง อำเภอตอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเหมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักความคุ้มค่า

5. หลักความรับผิดชอบ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี หลักความรับผิดชอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามยังไม่กล้ายอมรับผิดเมื่อเกิดข้อผิดพลาดขึ้นในการปฏิบัติงาน อีกทั้งการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนโดยเร่งด่วนเมื่อประชาชนเดือดร้อน ยังไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักชัย โทแสง (2557) ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม และหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ

6. หลักความคุ้มค่า พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี หลักความคุ้มค่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ขาดการรณรงค์การประหยัดในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพอย่างคุ้มค่า จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุภาพรรณ ศรีลาวงษ์ (2556) ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาตาล อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาตาล อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความโปร่งใส

7. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

7.1 การเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อทดสอบรายด้าน พบว่า หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ตลอดจนได้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรม

ต่างๆ อย่างเท่าเทียมกันทำให้มีทัศนคติ หรือความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ไม่แตกต่างกัน จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรวัฒน์ หวังสวัสดิ์ (2558) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่า เมือง อำเภอตอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมี ความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเมือง ไม่แตกต่างกัน

7.2 การเปรียบเทียบประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีช่วงอายุต่างกันเข้าร่วมในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลสามไม่เหมือนกัน ในช่วงอายุน้อยจะเข้าร่วมในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม น้อยกว่าช่วยอายุที่สูง จึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภิรมย์ จานนอก (2553) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โคกกระเบื้อง อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โคกกระเบื้อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.3 การเปรียบเทียบประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนทุกระดับการศึกษามองการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามได้ละเอียด และเห็นประโยชน์ความสำคัญของ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม จึงสอดคล้องกับ งานวิจัยของ จีรวัฒน์ หวังสวัสดิ์ (2558) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลท่าเมือง อำเภอตอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลท่าเมืองไม่แตกต่างกัน

7.4 การเปรียบเทียบประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนไม่ว่าจะประกอบอาชีพอะไร ก็สามารถรับรู้ข่าวสาร ได้ไม่ต่างกัน ทำให้ประชาชนสามารถคิดวิเคราะห์ได้ และประชาชนที่ประกอบอาชีพแตกต่างกันก็ สามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชน หรือกิจกรรมของชุมชนได้อย่างทั่วถึง ดังนี้ การประกอบ อาชีพต่างๆ จึงไม่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมินทร์ แผงจันดา (2553) ได้ศึกษาการบริหารราชการตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคามอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เขตเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัด มหาสารคาม โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. หลักนิติธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ควรจัดการประชุมชี้แจงถึงแนวทางในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้และได้มีความเข้าใจที่ตรงกันในการดำเนินการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อที่จะทำให้นโยบายในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่ และควรออกข้อบัญญัติที่เป็นที่ยอมรับจากประชาชน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่สัมฤทธิ์ผล และเกิดประโยชน์กับหมู่บ้านโดยรวม เช่น การออกข้อบัญญัติที่กำหนดโทษไว้ หากมีการฝ่าฝืนจะเป็นการป้องกันคนที่ทำผิด ซึ่งเป็นส่วนน้อยในสังคมไม่ให้ทำผิดอีก แล้วทำให้คนส่วนมากในหมู่บ้านอยู่อย่างปลอดภัย และมีความสุข

2. หลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ต้องตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน ควรให้บริการประชาชนด้วยความเป็นมิตรและเป็นกันเอง เพื่อให้ประชาชนเกิดความประทับใจและเชื่อถือในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความใส่ใจต่อปัญหาของหมู่บ้าน และมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผล และควรมีการส่งเสริมพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในทุกฝ่าย เพื่อให้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น อีกทั้งควรจัดกิจกรรมที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนในพื้นที่ เป็นการสร้างเครือข่ายองค์กรศาสนา เพื่อสืบสารวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงามตามวิถีของหมู่บ้านและศาสนาที่นับถือ เสริมสร้างให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนให้เป็นคนมีเหตุผล รู้จักฟังตนเอง ดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง มีภูมิคุ้มกันในตัว รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้เท่าทันเทคโนโลยี และยอมรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต

3. หลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินงานในทุกขั้นตอน รองลงมาคือควรปรับปรุงกลไกการบริหารและการทำงานโดยมุ่งเน้นความโปร่งใสให้มากขึ้น และองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามควรบริหารงานโดยมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

4. หลักการมีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี โดยจัดอบรมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี เพื่อให้เกิดความเชื่อถือ เพราะประชาชนเท่านั้นที่ เป็นผู้ประเมินว่า อะไรคือความสำเร็จ อะไรคือความล้มเหลว ตามมาตรฐานของชุมชน ซึ่งบางครั้งประชาชนอาจมองผลจากการดำเนินโครงการต่าง ๆ ในทางตรงกันข้ามกับที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามได้ประเมินไว้ นอกจากนี้ยังทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล คลองสามได้รับทราบถึงปัญหาและข้อบกพร่องในการดำเนินงานอย่างแท้จริง

5. หลักความรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ควรมีความรับผิดชอบต่อ

หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาของประชาชนด้วยความกระตือรือร้นให้บรรลุผลได้อย่างรวดเร็ว องค์การบริหารส่วนตำบลควรได้มีการนำเอาแผนงาน/โครงการที่ประชาชนเสนอ นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและสิ่งสำคัญที่สุด องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามต้องมีความรับผิดชอบในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และเป็นไปตามระเบียบมากที่สุด และเมื่อกระทำสิ่งใด ๆ แล้ว ต้องมีความกล้าหาญในการรับผิดชอบในผลการกระทำต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

6. หลักความคุ้มค่า องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ควรจัดบริการสาธารณะที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนผู้รับบริการอย่างทั่วถึง เช่น การออกหน่วยให้บริการประชาชนในพื้นที่ให้ครอบคลุมและตรงกับความต้องการของประชาชน ให้บริการด้วยความเต็มใจ และเอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนที่เข้ามาใช้บริการ และควรลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้รวดเร็วขึ้นและตรงต่อความต้องการของประชาชน เช่น ในการให้บริการแก่ประชาชนทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนมากที่สุด และในบางขั้นตอนที่มีความซับซ้อนในเรื่องของกฎกติกาขององค์การบริหารส่วนตำบลควรลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานลงบ้าง เพื่อที่จะอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนและเป็นการลดขั้นตอนในการทำงานที่ทำให้เกิดความล่าช้าเสียเวลาของประชาชนที่จะเข้ามาใช้บริการ

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2555). **คู่มือจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิรวัดน์ หวังสวัสดิ์. (2558). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเหมือง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี**. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จันทร์มงคล พันธุ์พาณิชย์. (2553). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลิ้นฟ้า อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด**. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชนาภา ต้นบุญ. (2557). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลมิตรภาพอำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม**. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ภิรมย์ जानนอก. (2553). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโคกกระเบื้อง อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภูมินทร์ แฝงจันดา. (2553). **การบริหารราชการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม.

- ศักชัย โทแสง. (2557). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ยุภาพรรณ ศรีลาวงษ์. (2556). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาตาล
อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.